

Kotimaa 25.3.2015 klo 11:46 | päivitetty 25.3.2015 klo 11:46

Faktabaari paljastaa poliitikkojen puppupuheet

Vuosi sitten eurovaalien alla perustettu Faktabaari on ottanut asiakseen selvittää poliitikkojen puheiden totuudenmukaisuutta. Näin eduskuntavaalien edellä tarkastettavaa taas piisaa – varsinkin kun puolitotuuksia päästelee myös media.

FaktaBaari FAKTAPOHJAISEN JULKISEN KESKUSTELUN PUOLESTA

UUSIMMAT

- TWITTER**
Marika Paaso @MarikaPaaso 22 h
Puhuuko poliitikko (koskaan) totta? Voiko mediaan luottaa? Valheenpaljastajat @FaktaBaari vieraina @ylekeskusoomi kello 11.30 jälkeen.
Käyttäjän Faktabaari uudelleenhiittaama. Laajenna
FaktaBaari @FaktaBaari 20 h
@SuomenKeskus @MaailmanTilanne
- SUSANNA KOSKI: AMMATTILIITOT OVAT SOPINEET PALKKAKATOSTA**
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 20.3.15
- ILTALEHTI: EHDOTUS JÄÄHYVÄISVEROSTA SISÄLTYY VEROHALLINNON LAKIEHDOTUKSEEN**
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 18.3.15
- VÄITE: MAAHANMUUTTAJAPERHEET SAAVAT HANKKIA UUDET LASTENVAUNUT SOSIAALITUELLA, KUN SUOMALAISPERHEET KIERRÄTTÄVÄT VANHOJA VAUNUJA**
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 16.3.15
- YLE: EU RAJOITTAÄ SÄLEKAIHTIMIEN KÄYTTÖÄ KOULULUOKKISSA**
50/50
Toimitus / Faktabaari | 13.3.15
- ÄRHINMÄKI: TYÖTTÖMYYSKORVAUKSIA MAKSETAAN SUOMESSA LÄHES YHTÄ PALJON KUIN VUOSITTAIN OTETAAN VALTION VELKAA**
TOTTA
- VÄITE: VPK EI VOI ENÄÄ JÄÄDYTTÄÄ LUISTELUKENTTIÄ**
VÄÄRIN
Toimitus / Faktabaari | 9.3.15
- VÄITE: KALATISKILTÄ IÄNNYTTÄVÄ MYÖS**

Audio

Kuka tahansa voi vinkata jostain näkemästään väitteestä, että voiko tämä pitää paikkansa, kertovat Faktabaarin Mikko Salo ja Tuomas Muraja. Audio: Marika Paaso ja Mikko Maasola / Yle

Faktabaari

- Perustettiin talvella 2014
- Selvittää poliitikkojen puheiden ja median väitteiden todenmukaisuutta
- Toiminta perustuu joukkoistukseen
- Palkittiin Suurella Journalistipalkinnolla Vuoden Journalistinen Teko -sarjassa

Puolitotuuksia ja valkoisia valheita on varsinkin vaalien alla liikkeellä valtavat määrät, eikä toimittajillakaan enää ole aikaa selvittää jokaisen väitteen todenmukaisuutta.

Vuosi sitten tämän maan totuusvejetta paikkaamaan perustettiin faktantarkistuspalvelu [Faktabaari](#). Sen tarkoituksena on vahtia poliitikkojen ja muiden poliittisten toimijoiden puheita ja puuttua mediassa esitettyihin virheellisiin tietoihin, myytteihin ja urbaanilegendoihin.

Faktabaarin perustajajäseniin kuuluvat Mikko Salo ja Tuomas Muraja kertovat, että mallia otettiin Yhdysvalloista: esikuvana on ollut muuan muassa amerikkalainen sivusto FactCheck.org.

– Emme ole käyttämässä ketään tai ehdoin tahdoin hakemassa virheitä, mutta pientä pelotetta pitää toki olla. Kannattaa pysyä asiassa, niin ei ole poliitikoilla eikä medialla hätää meidän kanssa, Salo nauraa.

Joukossa totuus tiivistyy

Faktabaaria pyöritetään vapaaehtois pohjalta, apurahojen turvin. Ydinryhmä on pieni: Salon ja Murajan lisäksi siihen kuuluu kolme muuta henkilöä.

Valheita paljastamassa ja totuutta jahtaamassa on kuitenkin kokonaisuudessaan paljon suurempi porukka, sillä toiminta perustuu joukkoistamiselle.

Emme ole käyttämässä ketään, mutta pientä pelotetta pitää toki olla.

– Mikko Salo, Faktabaarin isäntä

– Kuka tahansa voi vinkata jostain näkemästään väitteestä, että voiko tämä pitää paikkansa. Sen jälkeen me viemme sen eteenpäin asiantuntijoille ja journalistit työstävät siitä luettavan jutun.

Ainakin tähän saakka ihmisten lähettämät selvityspyynnöt ovat olleet vilpittömiä, eivätkä esimerkiksi puolueiden masinoimia.

– Aluksi vähän pelkäsin, että alkavatko puolueiden politrukit käyttää tätä välineenä, mutta kyllä tähän asti yhteydenotot ovat tulleet ihan tavallisilta, valveutuneilta kansalaisilta, Muraja vakuuttaa.

Faktabaari on toimittajan sparraaja

Puolitotuuksia ei tule pelkästään poliitikkojen suusta. Myös media syyllistyy väärän tiedon levittämiseen.

– Eurovaalien aikaan huomasimme, että enemmänkin puppupuhetta tarjosi media kuin puolueen ehdokkaat, Salo toteaa.

Enemmänkin puppupuhetta tarjosi media kuin puolueen ehdokkaat.

– Mikko Salo, Faktabaarin isäntä

Tyypillistä on, että klikkien toivossa otsikoista rustataan vähän turhankin vetäviä. Niinpä otsikot ovat usein harhaanjohtavia, vaikka juttu muuten pitäisikin kutinsa. Faktabaari on siis myös eräänlainen vastaveto klikkijournalismille.

Salo ja Muraja eivät kuitenkaan lyttää toimittajien tekemää työtä. Pyrkimys on totuudellisuuteen, toimittaja vain on juttunsa kanssa kovin yksin.

– Meiltä puuttuu systemaattinen faktantarkistuksen kulttuuri. Ei ole sparrausapua siihen, että kaikki on varmasti kunnossa. Sitä me olemme yrittäneet nostaa esiin. Ehkä Faktabaarille myönnetty [Journalistipalkinto](#) oli myös alan sisäinen muistutus siitä, että tähän pitää satsata.

Marika Paaso
[@MarikaPaaso](#)
Yle Keski-Suomi